

غروب «قربب»

بدرالزمان قریب، عضوپیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی

صبح روز گذشته، هفتم مرداد ۱۳۹۹، بدرالزمان قریب، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، زبان‌شناس و استاد دانشگاه، در سن نودویک سالگی درگذشت. زنده یاد قریب، زادهٔ ۱۳۰۸ در تهران بود و مدرک دکتری زبان‌های باستانی خود را از دانشگاه پنسیلوانیای امریکا دریافت کرده بود. قریب سال ۱۳۴۰، با استفاده از بورس شاگردان اول، به دانشگاه کالیفرنیا در برکلی وارد شد و با راهنمایی پروفسور هنینگ پایان‌نامه

دکتری خود را با عنوان «تحلیل ساختاری فعل در زبان سُغدی» نوشت. او پس از اتمام تحصیل به وطن بازگشت و در دانشگاه‌های شیراز و تهران به تدریس پرداخت. دو اثر از بدرالزمان قریب به نام‌های «فرهنگ زبان سُغدی» ۱۳۷۴ و «زبان‌های خاموش» به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد

برگزیده شده است. از بدرالزمان قریب تاکنون دوازده مقاله به زبان فارسی، چهار مقاله به زبان انگلیسی و یک مقاله به زبان فرانسه به چاپ رسیده است که از این تعداد، ده مقاله درباره زبان سغدی است. همچنین ایراد سخنرانی درباره زبان سغدی، در کنگره‌های بین المللی در سال‌های ۷۶-

۱۳۷۵ از جمله فعالیت‌های علمی این بانوی فرهیخته بود. بدرالزمان قریب از هنر شاعری نیز بهره مند بود اما هرگز مجموعه اشعارش را به چاپ نرسانید. غلامعلی حدّاد عادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی، روز گذشته در پیامی درگذشت این دانشمند فرهیخته را تسلیت گفت. در بخشی از پیام حداد عادل آمده است: « شادروان دکتر قریب که به خاندانی اصیل و فرهیخته تعلق داشت، در حوزهٔ زبان‌های باستانی ایران صاحب شهرت و اعتبار جهانی بود و از مفاخر علمی کشور به شمار می‌آمد.»

پژوهشگری که فضلش بیش از شهرتش بود

یادی از دکتر رحیم عقیفی به مناسبت سالروز درگذشتش

«مردی که شهرتش همپایه فضلش و فضیلتش نبود، بر خلاف رسم زمانه، دانشمندی بود ناخودنما، ناحبناگبر و نازمند به کسب تعین‌های روزگار که عبارت باشد از پول یا تشخیص و یا جلب تطفل مراکز قدرت.»

این‌ها بخشی از سوگنامه دکتر اسلامی ندوشن به هنگام درگذشت مردی است که آرام و دور از هیاهو و بر کنار از فضل فروشی و خودنمایی به کارهای پژوهشی خویش دلپسته بود و در عزلتی خودخواسته، در دریای عظیم فرهنگ ایران غوطه می‌خورد و تنها کار و تحقیقش او را بسنده بود.

دکتر رحیم عقیفی، استاد زبان‌های باستانی دانشگاه فردوسی مشهد، در حدود سال ۱۳۳۰ خورشیدی در شیراز به دنیا آمد. در دو سالگی پدرش را که «میرزا باشی» نام داشت، از دست داد و تحت سرپرستی دایی‌اش، عبدالله عقیفی، که از آزادخواهان خطه فارس بود، قرار گرفت. تحصیلات ابتدایی و دوره اول متوسطه را در شیراز و دوره دوم متوسطه را در دبیرستان کشاورزی کرج گذراندید و در خرداد ۱۳۲۰ موق به اخذ دیپلم کشاورزی شد و بلافاصله به استخدام اداره کشاورزی شیراز درآمد.

در همین ایام دایی او دو روزنامه به نام‌های «فروردین» و «سروش» به ترتیب در سال‌های ۱۳۲۰ و ۱۳۲۱ در شیراز منتشر می‌کرد که اداره امور داخلی آن‌ها بر عهده رحیم عقیفی بود. او گاهی دست به قلم می‌برد و مقالاتی نیز در آن‌ها می‌نوشت. پس از درگذشت دایی‌اش در سال ۱۳۲۷، تحصیلات خود را ادامه داد و پس از گرفتن دیپلم ادبی از شیراز به تهران رفت و در رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران مشغول به تحصیل شد. او پس از اخذ درجه

لیسانس در سال ۱۳۳۱ و درجه فوق لیسانس در سال ۱۳۳۵، در سال ۱۳۳۸ موفق به دریافت درجه دکتری زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد. او در این سال‌ها از محضر استادانی چون بدیع‌الزمان فروزانفر، محمدمقدم، ابراهیم پورداوود و به‌ویژه صادق کیا بهره برد. او از آغاز سال تحصیلی ۴۰–۱۳۳۹ به استخدام دانشگاه فردوسی مشهد که آن روزها دانشگاه مشهد خوانده می‌شد، درآمد و به تدریس دروس زبان‌های پیش از اسلام (اوستایی، فارسی باستان و پهلوی)، زبان‌شناسی و فرهنگ ایران باستان پرداخت. او در سال ۱۳۴۱ به عضویت شورای انتشارات دانشگاه انتخاب شد و مدتی سمت مدیر عاملی سازمان چاپ دانشگاه را نیز بر عهده داشت. افزون بر این، چند دوره مدیر گروه زبان‌شناسی و زبان‌های پیش از اسلام بود و در ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی زبان‌شناسی در دانشگاه مشهد نقشی به‌سزا داشت. او در سال ۱۳۴۶ با استفاده از بورس تحقیقاتی سی‌ساله دانشگاه به کشورهای فرانسه و انگلستان سفر کرد و به تحقیق و پژوهش پرداخت.

او در مدت حضور خود در دانشگاه فردوسی مشهد، بیش از سی گفتار از متون پهلوی را به فارسی ترجمه و همراه با شرح و تفسیر در مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی منتشر کرد. دکتر عقیفی در سال ۱۳۴۲ ادوایر اقامه، با همسخت و دوزخ در آیین مزدیسنی و یک‌سال بعد در ۱۳۴۳ از دواپرافنامه منظوم ترزشت بهرام پژدو را انتشار داد. از جمله آثار در خشتان او تصحیح فرهنگ جهانگیری است که در سه جلد در فاصله سال‌های ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۴ در انتشارات دانشگاه مشهد منتشر شد و مورد توجه و تحسین صاحب‌نظران قرار گرفت، تا آنجا که وی به سبب آن، برنده جایزه مسافرت تحقیقاتی دانشگاه مشهد به مدت پنجاه روز به اروپا و آمریکا گردید. او در مهر ۱۳۵۸ بازنامه نشرات دانشگاه مشهد منتشر شد و در تهران اقامت

سلمان ساکت رئیس مرکز آثار مطهر استاد دانشگاه فردوسی مشهد استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی

آنجایی گرفت. از مهم‌ترین آثاری که دکتر عقیفی در مدت اقامتش در تهران منتشر کرد می‌توان به تصحیح بهمن‌نامه (منظومه‌ای حماسی از سده پنجم هجری)، مثل‌ها و حکمت‌ها در آثار شاعران قرن سوم تا یازدهم هجری، فرهنگنامه شعری و اساطیر و فرهنگ ایران در نوشته‌های پهلوی اشاره کرد. او سرانجام در هشتم مرداد ۱۳۷۵ به علت سکته قلبی و پس از چند روز بستری در بیمارستان قلب شهید رجایی، دار فانی را بدرود گفت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

دکتر عقیفی سخت‌کوش، خستگی‌ناپذیر، دقیق، سلیم‌النفس، مبادی آداب و تاحدزیدی گوشه‌گیر بود و حتی با فرهیختگان و استادان هم اغلب از راه مکتوبات و آثارشان معاشرت داشت. به‌نوشته دکتر اسلامی ندوشن «او کم‌حرف، بی‌ادعا و پرکار بود و قیافه روشنگری به خود نمی‌گرفت و از اینکه علمی اندوخته‌است، خود را از مردم طلبکار نمی‌دانست … دانشمندی بود که اگر ما به تعداد زیاد نظیر آن را داشتیم، فضای فکری کشور تغییر می‌کرد، ولی چه می‌شود کرد که طبل تهی اول بلندتر دارد.»

اکران آنلاین نخستین فیلم کمدی

«**خوب، بد، جلف ۲: ارتش سری**» از ۹ مرداد به صورت آنلاین اکران می‌شود

فیلم سینمایی «خوب، بد، جلف ۲: ارتش سری» ساخته پیمان قاسم‌خانی، پنجشنبه ۹ مرداد در سینما آنلاین فیلمیو اکران خواهد شد. فیلم «خوب بد جلف» که از اول تیر در سینماهای کشور اکران شده بود تنها در یک ماه حدود یک میلیارد و ۱۸۰ میلیون تومان فروخته است رقمی که خیلی متفاوت از فروشی است که برای این فیلم پیش‌بینی می‌شد. با استمرار ویروس کرونا و شرایط بحرانی سینما و فرهنگ، عوامل فیلم سینمایی «خوب، بد، جلف ۲: ارتش سری» تصمیم گرفتند این فیلم را هم‌زمان با اکران سینمایی روانه اکران آنلاین کنند. این درحالی است که در زمان آغاز شیوع کرونا پیمان قاسم‌خانی با اکران آنلاین فیلمش مخالفت کرده بود. او باور داشت اثرش می‌تواند در سینماها بفروشد اما حالا ایتکار قانع شده‌است که راهی جز اکران آنلاین

«خوب، بد، جلف ۲: ارتش سری» ندارد. همچنین اثر جدید قاسم‌خانی اولین فیلم کمدی است که به صورت آنلاین اکران می‌شود از این‌رو موفقیت آن می‌تواند بسیاری از تهیه‌کنندگان که این شیوه از نمایش برای فیلم‌های کمدی یا به اصطلاح پرورش را قبول ندارند، ترغیب کند تا آثارشان را به صورت اینترنتی اکران کنند. لازم به یادآوری است که کاربران برای تماشا فیلم «خوب، بد، جلف ۲: ارتش سری» می‌توانند با پرداخت ۱۵ هزار تومان به مدت ۸ ساعت از روز پنجشنبه ساعت ۲۰:۳۰ جدید پیمان قاسم‌خانی را تماشا کنند. در این فیلم بازیگرانی چون پژمان جمشیدی، سام درخشانی، حامد کمیلی، ریحانه پارسا، گوهر خیراندین، فرهاد آئیش، مارال فرجاد، شکیب شجره، ستاره پسیانی و علی اوجی به ایفای نقش پرداخته‌اند.

پخش دعای عرفه از ۸ شبکه تلویزیونی

دبیرخانه شورای معارف سیما جزئیات پخش زنده دعای عرفه از شبکه‌های تلویزیونی را اعلام کرد. براین‌اساس شبکه‌های سیما پخش مراسم معنوی دعای عرفه را از سرزمین وحی (به صورت آرشیویی) و به صورت زنده از یقاع متبرک و اماکن مقدس پنجشنبه از حدود ساعت ۱۴ تا حوالی اذان مغرب، در دستور کار دارند. شبکه یک سیما دعای عرفه را از صحرای عرفات به صورت آرشیویی با‌نوای مرتضی طاهری و مهدی سماواتی پخش خواهد کرد. شبکه دو این دعای معنوی را بانوای شیخ حسین انصاریان از حسینیه هدایت به روی آنتن خواهد برد. پخش دعای عرفه با نوای میثم مطیعی از امامزاده قاضی صابر (ع) در دستور کار شبکه سه سیما قرار دارد. شبکه چهار سیما این مراسم را از حرم مطهر حضرت معصومه (س) با دعاخوانی حاجت‌الاسلام و المسلمین میرزا محمدی و شبکه پنج از حرم حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) با دعاخوانی حسن شالباغان و مهدی سماواتی پوشش خواهند داد. شبکه قرآن و معارف سیما نیز مراسم ویژه قرآنت دعای عرفه را از حرم مطهر رضوی و بانوای حاجت‌الاسلام و المسلمین اسلامی‌فر، به روی آنتن می‌برد. همچنین شبکه این افق مراسم را از حرم امام خمینی (ره) با نوای سعید حدادیان، شبکه آموزش از مسجد مقدس جمکران با نوای عباس حیدرزاده و شبکه سلامت از حرم مطهر شاهچراغ با دعاخوانی مهدی سلحشور پخش می‌کنند.

سهم‌صاحبان فیلم‌ها در جیب سینماداران

تقسیم‌سهم درآمد فروش فیلم‌هایمان سینماداران و تهیه‌کنندگان یکی از معضلات همیشه سینمای ایران بوده است. بر این اساس و به دلیل نبود یک سیستم درست پول فروش فیلم‌ها در جیب سینماداران می‌رود و بعد آن‌ها باید سهم تهیه‌کنندگان را واریز کنند. اما معمولاً این اتفاق به راحتی رخ نمی‌دهد و مدت‌ها زمان می‌برد تا سینماداران سهم تهیه‌کنندگان را بدهند. از همین‌رو روز گذشته محمدرضا تخت‌کشیان، مصطفی کبیایی، محمد شایسته، امیر آشتیانی‌پور تهیه‌کنندگان ۴ فیلم سینمایی «جهان ما من برقص»، «مطرب»، «زیرنظر» و «چشم و گوش بسته» که همگی جزو آثار پر فروش سال گذشته بودند، در بی‌پرداخت نکردن پول‌هایشان از سوی سینماداران بی‌نامه‌ی منتشر کردند «سینمای ایران روزی روزی‌ها همچون سایر اصناف و مشاغل شرایط دشواری دارد و این هنر -صنعت به دلیل هزینه‌های سرسام‌آور تولید و تعطیلی سالن‌ها و سودمندی‌ت‌ها در آستانه ورشکستگی قرار گرفته‌است. در این میان متأسفانه بخش مهمی از سالن‌های سینمای دولتی و خصوصی یا متعلق به نهادهای دیگر حاکمیت به بهانه شیوع کرونا و رکود بازار، حاضر به پرداخت سهم تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران از فروش فیلم‌های سال گذشته - حتی چند ماه پس از پایان اکران- نیستند. سیستم‌های کهنه و ناکارآمد اکران و شیوه غلط گردش مالی در سینمای ایران سبب شده تا سهم صاحبان فیلم از فروش آثار سینمایی به ناقص و نامشروع شود و اختیارات سینماداران قرار بگیرد و اهالی سینما همواره از بدحسابی و دیرکرد پرداخت‌ها گلگه دارند. این معضل در ماه‌های اخیر به بحرانی بزرگ و عجیب تبدیل شده و سالن‌های سینما فقط از سال گذشته حدود سی میلیارد تومان به سرمایه‌گذاران و تهیه و پخش سینما بدهکارند، در حالی که اکران عمومی اغلب این فیلم‌ها پیش از ورود و شیوع کرونا به پایان رسیده و ماه‌هاست که سهم فروش فیلم‌ها به صاحبان واقعی‌اش نرسیده است.» آن‌ها همچنین در بیانیه خود ذکر کردند: «با توجه به اینکه در روزهای اخیر وعده‌هایی برای چاره‌جویی از سوی متولیان و مدیران سینمای در جلسات و رسانه‌ها مطرح شده، چشم‌انتظار نتیجه این اقدامات هستیم تا سرمایه‌های سینما بیش از این به تاراج نرود.»

اداره شبکه نمایش خانگی از سوی صداوسیما بی‌تدبیری است

مصطفی کبیایی که این روزها با سریال «هم‌گناه» مخاطبان بسیاری را در شبکه نمایش خانگی جذب کرده‌است در گفت‌وگویی با ایسنا درباره پیش‌بینی‌اش از وضعیت آینده شبکه نمایش خانگی با توجه به جدل‌هایی که بر سر نظارت و مدیریت آن به ویژه در بخش تولید به وجود آمده، اظهارنظر کرد.او با انتقاد از تفکر انحصارطلبی و شانه خالی کردن وزارت ارشاد از صدور مجوز ساخت و نمایش آثار شبکه نمایش خانگی گفت: این کار ایراد حقوقی دارد و در این چند وقت اخیر چند تحلیل حقوقی که به این موضوع ایراد وارد کرده بودند هم مطرح شده است. شما نمی‌توانید برای خود رقیب درست کنید و بعد تصمیم‌گیری برای آن راهم در اختیار بگیرید. این قطعاً یک مسئله مشکل‌دار است چه از نظر حقوقی و چه از نظر فرهنگی. کل ماجرا عجیب است، مگر می‌شود صداوسیما مجوز آثار رقیب خود را صادر کند؟ معلوم است که این ناشی از یک تفکر انحصارطلبی است. این کارگردان درباره تفاوت سلیقه مخاطبان شبکه نمایش خانگی نیز گفت: مخاطبی جذب شبکه نمایش خانگی شد که پیش‌تر پای ماهواره می‌نشست. این مخاطب نمونه‌ش در این شبکه‌اکثری را با موضوعاتی می‌بیند که در تلویزیون به دلیل حساسیت‌هایی که وجود دارد نمی‌تواند ببیند، به همین دلیل اگر حالا به سمتی برویم که شبکه‌نمایش خانگی یا بخشی از آن بخواهد با معیارهای صداوسیما اداره شود طبیعتاً از همین الان آن را شکست خورده می‌دانم.

فیلم‌نگار زیر کلیک‌رفت

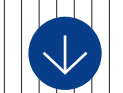
سایت ماهنامه تخصصی فیلم‌نامه‌نویسی فیلم‌نگار در نوزدهمین سال انتشار برای استفاده فیلم‌نامه‌نویسان و علاقه‌مندان به فیلم‌نامه‌نویسی آغاز به کار کرد. بر این اساس، علاقه‌مندان به فیلم‌نامه‌نویسی و خوانندگان این ماهنامه تخصصی می‌توانند با مراجعه به سایت www.filmcgar.ir با خرید نسخه پی‌دی‌ف شماره‌های ۲۰۰ تا ۲۰۸ به شکل نسخه دیجیتال، از مطالب بخش‌های «سینمای ایران» و «سینمای جهان» منتشر شده در این سایت استفاده کنند. همچنین برای مخاطبان مجله این امکان فراهم شده تا فیلم‌نامه‌ها و پرونده‌های مندرج در فیلم‌نگار را هم به صورت جداگانه از طریق این سایت خریداری کنند. لازم به ذکر است، بهمن سال ۹۸ شماره ۲۰۰ و ۲۰۱، آخرین شماره مکتوب این ماهنامه تخصصی فیلم‌نامه‌نویسی منتشر شد و از شماره ۲۰۲ و ۲۰۳ (نیمه اسفند ۹۸) به بعد، شرایط خرید نسخه دیجیتال در سایت فیلم‌نگار فراهم شده‌است. فیلم‌نگار به صاحب امتیازی سازمان سینمایی و با حمایت بنیاد سینمایی فارابی منتشر می‌شود.

شهریار

روزنامه شهراמיד ورزشکی

شنبه ۸ مرداد ۱۳۹۹ ۱۳۳۵ هجری خورشیدی شماره ۴۳۳۳

۱۵

فرهنگ و هنر

